

Tirana, 4. decembra 2018.

REZOLUCIJA ZA BORBU PROTIV LAŽNIH VESTI

Utvrdjujući da:

dezinformacija uključuje sve oblike lažnih, netačnih ili pogrešnih informacija dizajniranih, predstavljenih i promovisanih da namerno uzrokuju javnu štetu ili profit,

dezinformacija ne pokriva pitanja koja proističu iz stvaranja i distribucije online ilegalnog sadržaja (naročito klevete, govora mržnje, podstreka na nasilje), koji podležu regulativnim pravnim lekovima EU ili nacionalnim zakonima, niti drugi oblici namernih koje ne dovode u zabludu iskrivljenja činjenica kao što su satira i parodija,

izlaganje građana velikoj meri dezinformacija, uključujući pogrešne ili potpuno lažne informacije, predstavlja veliki izazov za Evropu i svet,

dezinformacija pogoršava poverenje u institucije i digitalne i tradicionalne medije i šteti našim demokratijama otežavajući sposobnost građana da donose informisane odluke,

dezinformacija takođe često podržava radikalne i ekstremističke ideje i aktivnosti,

dezinformacija otežava slobodu izražavanja, osnovno pravo sadržano u Povelji o osnovnim pravima Evropske unije,

sloboda izražavanja obuhvata poštovanje medijskih sloboda i pluralizma, kao i pravo građana da imaju mišljenje i da primaju i prenose informacije i ideje "bez mešanja od strane javnih vlasti i bez obzira na granice",

masovne onlajn dezinformacione kampanje široko koriste nepoštene stranke kako bi kreirali nepoverenje i stvarale društvene tenzije, sa ozbiljnim potencijalnim posledicama za evoluciju nacija, Evrope i celog sveta,

dezinformacija može smanjiti poverenje u nauku i empirijske dokaze,

porast dezinformacije i težina pretnje izazvali su sve veću svest i zabrinutost u civilnom društvu, kako u zemljama članicama EU tako i na međunarodnom nivou,

83% Evropljana smatra da su lažne vesti predstavljale problem za demokratiju uopšte, ili "definitivno" (45%) ili u određenoj meri "(38%),

namerne dezinformacije u cilju uticaja na izborne i imigracione politike bile su dve najvažnije kategorije koje se smatraju da mogu štetiti društvu, prema ispitanicima na istraživanju koje je sprovela Komisija.

Ove su bile praćene dezinformacijom u oblastima zdravstvene, životne i bezbednosne politike,

uticaj dezinformacije se razlikuje od jednog društva do drugog, u zavisnosti od nivoa obrazovanja, demokratske kulture, poverenja u institucije, uključenosti izbornih sistema, uloge novca u političkim procesima i socijalnih i ekonomskih nejednakosti,

širenje dezinformacije se odvija u kontekstu medijskog sektora koji prolazi kroz duboku transformaciju i suočava se sa brojnim izazovima,

demokratija u Evropskoj uniji i svetu počiva na postojanju slobodnih i nezavisnih medija;

Posmatrajući to:

Istorijski, stvorene su novinske agencije koje se bave potrebom pravih vesti iz novina, novinske agencije su, gotovo 200 godina, glavni izvor nepristrasnih, objektivnih i stoga pouzdanih vesti, za opšte masovne medije,

tehnološki razvoj olakšava svakome ko poseduje pametni telefon da objavljuje "vesti" na mreži, čime postaje "novinar"

lavina informacija preliva se od tradicionalnih i novih medija, čineći sve teže za javnost, a takođe i za novinare prepoznavanje prave vesti od "buke",

poslovanje novinske agencije zasnivaju se fundamentalno na prodaji vesti, a održavanje kredibiliteta je najvažniji aspekt života i održivosti novinske agencije,

što se više pomerate dalje od glavnog izvora vesti, lakše se surećete sa dezinformacijom,

novinske agencije se suočavaju sa izazovima kada su ispravljani pred novim kontekstom koji su obelježani faktorima poput smanjenja poverenja javnosti u medije, smanjivanja standarda masovnih medija, teže pronalaženje posvećenih novinara i, u poslednje vreme, velikog porasta lažnih vesti;

Uzimajući u obzir preporuku 1506 (2001) Evropskog parlamenta, preporuku 1589 (2003), preporuku 1814 (2007), rezoluciju 1 577 (2007) i direktivu EZ 2010/13

U cilju:

smanjenja uticaja lažnih vesti na lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice,

napraviti jasniju sliku koji entiteti su u korenu širenja lažnih vesti

ojačati poslovanja i profil novinskih agencija kao prave pružaoce vesti,

podizati svest javnosti o pretnjama lažne vesti koje utiču na naša društva,

podizati svest između medijskih profesionalaca u pogledu uticaja lažnih vesti na čitavo medijsko okruženje,

povećavati veštine novinara u identifikovanju i izbegavanju lažnih vesti

promovisati prave, nepristrasne i tačne vesti lokalnim, nacionalnim i međunarodnim zajednicama;

Nakon što su učestvovali na međunarodnoj konferenciji koju je organizovala novinska agencija ATA, 3. i 4. decembra 2018. godine u Tirani, Albanija, dole navedeni učesnici, vodeće novinske agencije iz njihovih zemalja, slažu se da rade zajedno u skladu s smernicama, zasnovanim na predlozima Evropske komisije:

Složili smo se

Povećati transparentnost onlajn vesti, uključujući adekvatnu i usklađenu sa privatnošću podelu podataka o sistemima koji omogućavaju njihovo online cirkulisanje,

Promovisati medijsku i informacionu pismenost kako bi se suprotstavili dezinformacijama i pomogli korisnicima da se prilagode digitalnom medijskom okruženju,

Razviti alate za osnaživanje korisnika i novinara za borbu sa dezinformacijama i podsticanje pozitivnog angažovanja na brzu informatičku tehnologiju,

Zaštiti raznolikost i održivost evropskog ekosistema medija,

Podržati nastavak istraživanja o uticaju dezinformacije u Evropi i svetu kako bi se procenile mere koje su preduzeli različiti akteri i stalno prilagođavali neophodnim odgovorima,

Promovisati saradnju medijskih agencija, verifikaciju vesti i pravovremeno otkrivanje lažnih vesti,

Promovisati saradnju medijskih agencija za obuku osoblja o procedurama protiv lažnih vesti,

Promovisati stvaranje novih i podržavanje postojećih pouzdanih profesionalnih medijskih struktura posvećenih ili posvećenim u borbi protiv dezinformacije na velikom nivou,

Stalno organizovanje međunarodnih konferencija u različitim zemljama na temu borbe protiv lažnih vesti,

Uspostaviti lažnu novinsku krizu "crvenu liniju" među našim agencijama i proveriti informacije o transnacionalnim pričama

Dizajnirati alat za utvrđivanje da li su teme u trendu nove i istinite

Uspostaviti ad-hok komitet za ispitivanje načina jačanja saradnje medijskih agencija u ovoj oblasti i uspostavljanja dobrih praksi

Dole navedene novinske agencije pozivaju sve pojedinačne novinske agencije, bez obzira na to da li se privatno ili državno finansiraju i međunarodna udruženja novinskih agencija da se pridržavaju ove rezolucije, imajući u vidu najbolje interese medijske scene, javnosti i društava kao cela.

Inicijatori:

ATA - Albanija

PAP - Poljska

CNA - Kipar

ANA-MPA - Grčka

BTA - Bugarska

TASR - Slovačka

ANADOLU - Turska

Azerlac - Akzerbaijan

AGERPRES - Rumunija

TANjUG - Srbija

HINA - Hrvatska

UKRINFORM – Ukrajina

- U BORBI PROTIV LAŽNIH VESTI -